

relse; thi Sagen har et saa flitteragtigt Udseende, og saa megen overfladisk Behagelighed, at den er istand til at bedaaere, men om en saadan Opinion er tilstede, saa er det derfor ingenlunde givet, at den er sand og rigtig, og, for den afbenyttet til at bygge Noget paa, maa det undersøges, om den selv er sammensat af gode og sunde Elementer. Jeg har den største Respekt for en begrundet Opinion; men den kan ogsaa være ubegrundet, være vilblevet, være en Dribhuusplante, og jeg troer ikke, det vil koste synderlig Møie at føre Beviis for, ligesaa vel at en Opinion har anvist en Vej, der senere er fundet høist urigtig, som for det Modsatte. Og i nærværende Tilfælde troer jeg vissefelig ikke, det gaaer an, at bygge Sagen paa en mulig Opinion; der er altfor megen begrundet Tvivl tilstede om dens Soliditet.

Atter, siger man, at Offentligheds-Principet kræver Sagens Fremme. Ja, dersom det var sandt, at denne Sag havde Noget med Offentligheden at gøre, saa havde jeg ikke eet Ord at sige derimod. I almindelig Forstand kalder man Noget offentligt, naar det er tilgængeligt for Publicum, naar det ligger aabent for hele Verden; men dette er ingenlunde Tilfældet med de her omhandlede Erklæringer; de blive bekjendte ikke kun for Ansøgeren, og slet ikke for Andre; — Erklæringen er fremdeles en Hemmelighed, forsaavidt her overhovedet kan være Tale om Hemmelighed, — kun med den Forskjel, at den mere bliver indvilet i den. Jeg er vis paa, at Ingen vil finde nogen Lighed heri med, hvad man ellers pleier at forstaae ved Offentlighed. Og heri er det ogsaa, at nærværende Sag ikke kan sammenstilles med Rugeaaffstemnings-Spørgsmaalet; thi der kan med Føie tales om Offentlighed og offentlige Interesser; her kan kun tales om en offentlig Hemmelighed eller en hemmelig Offentlighed, og kun om Enkeltmands Interesser.

Jeg har endvidere hørt Embedsmænd sige, at de vilde føle sig stærke nok til at udføre en saadan Lovs Bud, at de aldrig have afgivet nogen Erklæring, som de jo med Glæde ville lægge frem for de Paagældende. Meget vel! Men deres Udsagn beviser Intet; thi de have endnu aldrig været i det Tilfælde at staae un-

der en saadan Lovs Tvang, — deres Udsagn er altsaa ikke støttet paa Erfaringer, som dog er den bedste Læremester; — men Erfaringen har derimod lært os Alle tilstrækeligt, at hidtilsdags har Ingen formaaet at ignorere Verden og de menneskelige Forhold, Ingen at frigjøre sig for menneskelig Svaghed; Erfaring har belært os om, at den Stærke kan falde. Det Høieste, et saadant Udsagn beviser, er en ærlig og redelig Villie, som man maa paa- skjønne.

Men jeg husker, at jeg idag har sagt, at den foreliggende Sag vilde, om den virkelig emanerede som Lov, stiftet større Skade end Gavn, og jeg husker, at jeg endnu tildeels er Beviset skyldig for denne Paastand, ligesom man fra den modsatte Side skylder Beviis for, at den nærværende Tilstands Misbrug ere saa mange og store, at de kunne retfærdiggjøre en Lov, som den tilsigtede. Jeg troer at vide, at en saadan Lov vilde nedbryde Embedsautoriteten, idet den giver den Underordnede Ret til, tværtimod alt fornuftigt Princip, at kritisere den Overordnedes Handlinger, hvorved Anseelsen taber, og, idet den stiller mulige Svagheder og Feil blot, maa Agtelsen lide; men dette ere vel Alle enige i, at, skal Embedsmændene stiftet nogen Nytte i sin Stilling, da maa han have Autoritet, og uden den udretter han Intet. Den vil afgive Bidrag til at demoralisere Embedsstanden, da den frister stærkt til Overtrædelse, den vil gjøre Sit til at demoralisere Folket, der saader Haab, og høster Skuffelse, som Tilfældet er med enhver upraktisk Lov, og virker saaledes ubehageligt tilbage paa Lovens og Lovgiverens Anseelse. Jeg troer, at jeg, ved at udtale denne min Anskuelse, som skeet er, udsætter mig for Misgjendelse; men det er min inderlige Overbeviisning, at en saadan Lov vil, istedetfor Glæde og Gavn, udsaae Splid og Forvirring, og jeg kunde fremføre endnu flere Grunde til Støtte derfor. Men det maa være nok; jeg skal ikke længere trætte det ærede Thing, til hvilket jeg endnu tillader mig at rette en indstændig Anmodning om, at det betænker sig nøie, inden det tillader Sagens videre Fremme.

Monrad: Maa jeg bede om Ordet.

Formanden: Den ærede Rigsdagsmand